

Odgajateljska percepcija pružanja savjetodavne podrške roditeljima

Moguš, Anamarija

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:189:043717>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Anamarija Moguš

Odgajateljska percepcija savjetodavne podrške roditeljima

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2021.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Odgajateljska percepcija savjetodavne podrške roditeljima

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Savjetovanje

Mentor: izv. prof. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Student: Anamarija Moguš

Matični broj: 0299010975

U Rijeci, srpanj, 2021.

ZAHVALE

Na početku se želim zahvaliti svojoj mentorici izv. prof. dr. sc. Sanji Skočić Mihić koja je uvijek bila pristupačna, otvorena, spremna na konzultacije i razgovor o radu te koja je slala povratne informacije koje su mi bile od velike važnosti u ovom procesu.

Želim se zahvaliti svojoj majci Tatjani i bratu Kristijanu koji su uvijek bili tu za mene i u onim teškim i u lakim trenucima studiranja, ali i života općenito. Da vas nije bilo ništa od ovoga ne bi bilo moguće.

Želim se zahvaliti dečku Branimiru koji je svakodnevna podrška u bilo kojoj odluci pa tako i u tome da završim Diplomski studij i budem bolja verzija sebe. Hvala što si slušao sve moje priče, obveze o kojima sam ti govorila i što si uvijek govorio "može to i bolje".

Želim se zahvaliti i prijateljici Mariji koja je samnom dijelila sve trenutke i teške dane na fakultetu i u životu. Vjerujem da ćemo i tvoju diplomu uskoro slaviti.

Hvala Učiteljskom fakultetu i Profesorima koji su nam zadavali zadatke, zadaće i ispite kojima smo svakodnevno radili na sebi kako bi u praksi i životu bili što bolje. Hvala što su nam dali znanje kojim vladamo na svome poslu i zbog kojeg se lakše suočavamo sa svakodnevnim nedaćama.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam diplomski rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentorom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu diplomskog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.

Anamarija Moguš

Anamarija Moguš

SAŽETAK

Obitelj i ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavljaju dva temeljna sustava u kojima se dijete razvija. Razvoj partnerskih odnosa između roditelja i ustanove ranog i predškolskog odgoja ključni je čimbenik uspješnog i cjelovitog razvoja djeteta. Savjetodavna podrška dio je rada odgajatelja s roditeljima u okviru kojega jačaju kompetencije u osnaživanju i zajednički potiču dobrobit djeteta.

Sustavnim pregledom literature analizirano je 20 radova, 14 radova iz Repozitorija Učiteljskog fakulteta u Rijeci i 6 radova iz baze znanstvenih radova Hrčak. Dominiraju empirijski radovi s prevladavajućim uzorkom odgajatelja i kvantitativnim dizajnom. Prevladavaju ključne riječi odgajatelj i savjetodavna podrška, a mjerni instrument u većini je upitnik. Ciljevi ukazuju na potrebu ispitivanja učestalosti suradnje roditelja, odgajatelja i stručnih suradnika i obrazovanja odgajatelja za korištenje vještina savjetovanja u radu s roditeljima.

Rezultati pokazuju potrebu za većom suradnjom odgajatelja i stručnih suradnika te iniciranje razgovora stručnih suradnika s roditeljima kako bi roditelji dobili veću podršku od istih. Rad sa samohranim roditeljima procjenjuju zahtjevnijim od rada s roditeljima i odgajatelje s višim obrazovnim stupnjem smatraju osposobljenijim za primjenu vještina savjetovanja.

Ključne riječi: savjetodavna podrška, odgajatelj, dijete, roditelj

ABSTRACT

The family and the institution of early and preschool education are the two basic systems in which a child develops. The development of partnerships between parents and the institution of early and preschool education is a key factor in the successful and holistic development of the child. Counseling support is part of the educator's work with parents, in which they strengthen competencies in empowerment and jointly promote the well-being of the child.

A systematic review of the literature analyzed 20 papers, 14 papers from the Repository of the Faculty of Teacher Education in Rijeka and 6 papers from the database of scientific papers Hrčak. Empirical works with a predominant sample of educators and quantitative design dominate. The keywords educator and counseling support predominate, and the measurement instrument is mostly a questionnaire. The objectives indicate the need to examine the frequency of cooperation between parents, educators and professional associates and the education of educators to use counseling skills in working with parents.

The results show the need for greater cooperation between educators and professional associates and the initiation of conversations between professional associates and parents in order for parents to receive greater support from them. Working with single parents is considered more demanding than working with parents and educators with a higher level of education are considered more qualified to apply counseling skills.

Key words: counseling support, educator, child, parent

SADRŽAJ

1.	Uvod.....	10
1.1.	Razvoj partnerstva sa obitelji.....	12
1.1.1.	Temeljne premise u razvoju partnerstva s roditeljima.....	12
1.1.2.	Temeljna premisa u razvoju partnerskih odnosa.....	14
1.2.	Podrška roditeljstvu.....	15
1.1.1.	Odgajatelj u pružanju savjetodavne podrške.....	17
1.1.2.	Koncept savjetodavne podrške u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju.....	18
1.1.3.	Odgajatelj u pružanju podrške.....	19
1.2.	Pregled istraživanja.....	20
2.	Problem i cilj rada.....	23
3.	Metodologija istraživanja.....	24
3.1.	Istraživačka pitanja.....	25
3.2.	Kriterij izbora radova i procedura.....	25
3.4.	Ekstrakcija podataka.....	26
3.5.	Sinteza podataka.....	27
4.	Rezultati.....	28
4.1.	Godina izdanja, baza, autori i nazivi radova).....	28
4.2.	Ključne riječi u radovima s obzirom na bazu.....	30
4.3.	Vrsta i dizajn studije radova.....	32
4.4.	Vrste uzoraka zastupljenih u radovima.....	33
4.5.	Ciljevi istraživanja.....	35
4.6.	Mjerni instrumenti, način prikupljanja podataka.....	37
4.7.	Nalazi istraživanja	38
4.7.1.	Prikaz nalaza istraživanja Debelić (2012).....	38

4.7.2.Prikaz	istraživanja	Srok
(2012).....		40
4.7.3.Prikaz rezultata istraživanja Košeto (2013).....		42
4.7.4.Prikaz rezultata istraživanja Babić (2015).....		47
4.7.5.Prikaz rezultata istraživanja Mikelić (2015).....		49
4.7.6.Prikaz rezultata istraživanja Vrsalović Nardelli (2019).....		51
5. Zaključak.....		53
6. Literatura.....		55

1. UVOD

U suvremenim ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje djeca provode značajan broj sati tijekom kojih njihovi roditelji rade. Obitelj i ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavljaju dva temeljna sustava u kojima se dijete razvija. Razvoj partnerskih odnosa između roditelja i ustanove ranog i predškolskog odgoja ključni je čimbenik uspješnog i cjelovitog razvoja djeteta. Kako bi se uskladili odgojni utjecaji očekuje se da roditelji i odgajatelji uspostave *međusobnu suradnju, razumijevanje, kvalitetnu komunikaciju i da izmjenjuju važne informacije o djetetu*. Odgajatelji u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja polazeći od djeteta i obiteljskog sustava u kojem se primarno razvija imaju profesionalnu obvezu pružanja podrške roditeljima. Podrška roditeljima potrebna je kako bi djeci bilo pruženo ono potrebno za kvalitetan život, a odnosi se prvenstveno *na jačanje djetetovog osjećaja sigurnosti, vlastite vrijednosti i povećanje korisnih događaja i doživljaja djeteta* koje predstavljaju rezultat razmjene znanja među odraslima (Rizvan, 2019).

Veliki značaj u razvoju roditeljskih kompetencija imaju odgojno-obrazovni djelatnici kojima je u okviru Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (2008) propisan savjetodavni rad s roditeljima.

Kvalitetna suradnja prethodno navedenih sustava počinje se graditi prenošenjem važnih informacija, događaja i postupaka djeteta (Mlinarević i Tomas, 2010). S obzirom na svakodnevnu situaciju i brojne primjere u kojima je nemoguće pri izdavanju djeteta prenijeti sve važne informacije Jeić i sur. (2013) ističu mogućnost razmjene informacija na individualnim konzultacijama koje ne trebaju služiti isključivo za rješavanje određenog problema kod djeteta. U okviru rada s roditeljima odgajatelji koriste vještine savjetovanja posebice na prethodno spomenutim individualnim konzultacijama, a zbog toga savjetovanje predstavlja jedan važan oblik suradnje ovih dvaju sustava. Srok i Skočić Mihić (2012) navode da je cilj savjetodavnog rada jačanje kompetencija roditelja i načina suočavanja sa određenim

problemima u odgoju djeteta. Prema tome odgajatelj prenoseći stručna znanja o djetetu koje svakodnevno boravi u vrtićkom okruženju doprinose jačanju roditeljskih kompetencija.

U ovom radu će se koristiti rezultati istraživanja koja su provedena u okviru Repozitorija diplomskih radova iz kolegija Savjetovanje i baze podataka Hrčak kako bi se dao pregled istraživanja odgajateljske percepcije savjetodavne podrške roditeljima korištenjem metode sistemskog pregleda literature.

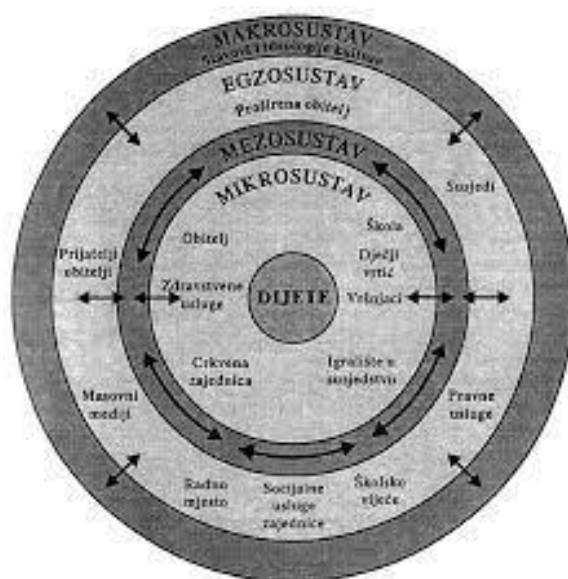
1.1. Razvoj partnerstva s obitelji

1.1.1. Temeljne premise u razvoju partnerstva s roditeljima

Dijete predstavlja jedinog svjedoka uloge odgajatelja i roditelja u njegovom odrastanju (Jelić, Smiljanić i Kuljašević, 2013). Upravo je zato važna svakodnevna suradnja, razmjena informacija i zajedničko traženje odgovora na pitanja odgoja i odrastanja djeteta kako bi bilo učinjeno sve u cilju dobrobiti djeteta.

Bronfenbrennerova teorija (od 1960. do 2005.) naziv je neprekinutog procesa promjena u pokušaju da se objasni na koji način se odvija ljudski razvoj uz veliki naglasak na ulogu konteksta u cijelom tom procesu (Grujić Sokač, 2019).

Na slici 1. Prikazan je Bronfenbrennerov ekološki model okoline.

Slika 1. Bronfenbrennerov ekološki model okoline (izvor: Vasta, Haith, Miller, 2005, 61)

Bronfenbrenner pokazuje jednu liniju čovjekova razvoja tijekom života, a pri tome se fokusira na povezanost razvojnih procesa sa kontekstualnim varijablama te inzistira na istraživanju pojedinca u njegovom prirodnom okruženju (Darling, 2007). U svojoj teoriji naglašava ovisnost dječjeg razvoja o jednom nizu zajedničkih i

povezanih sustava pa tako mikrosustav obuhvaća najbližu okolinu djeteta poput *predškolskih ustanova, škola i djetetove okoline, odnosno zajednice* (Woodhead, 2006). Nakon mikrosustava slijedi mezosustav (sustav koji povezuje više djetetovih mikrosustava npr. *roditelje i učiteljicu*), egzosustav (socijalna okruženja u kojima dijete neposredno ne sudjeluje: *lokalna vlast, školsko vijeće...*), makrosustav (kultura i supkultura u kojoj dijete živi: *zemlja i pojedini dijelovi*) i kronosustav (struktura zemlje iz okoline i promjena tijekom života, kao i sociokulturalne okolnosti) koji se trebaju uzeti u obzir pri razumijevanju uvjeta koji su važni za učenje djeteta u ranoj i predškolskoj dobi. S druge strane važno je i poslušati dijete i pokušati razumjeti njegovu perspektivu stvarnosti (Sommer i dr., 2010).

Bronfenbrenner (1994) navodi da se ljudski razvoj od početka odvija kroz razne faze interakcije osobe i okruženja, a da bi interakcije imale smisla i pozitivno djelovale na razvoj čovjeka trebaju se događati redovito i to tijekom dužih vremenskih razdoblja.

U Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) navodi se da odgojno obrazovna ustanova i djetetova obitelj predstavljaju dva temeljna sustava u kojima se dijete razvija, raste, odgaja i priprema za kasniji samostalniji život. Količina vremena koju djeca provode u vrtiću veća je u odnosu na vrijeme provedeno kod kuće te je to jedan od razloga zašto je važno uspostaviti kvalitetnu komunikaciju i međusobno razumijevanje između roditelja i odgajatelja (Jeić i sur., 2013).

Prema tome Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) naglašava da je roditelje djeteta potrebno shvaćati i prihvaćati kao ravnopravne članove koji samu kulturu vrtića obogaćuju svojim različitostima i posebnostima unoseći tako specifičnosti vlastite kulture.

Isto govori i Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008) ističući važnost međusobne suradnje roditelja, stručnih suradnika i odgajatelja, a sve u cilju dobrobiti djeteta.

Roditelji i odgajatelji imaju zajednički cilj prema kojem svakodnevno trebaju težiti, a to je dobrobit djeteta (Kordić, 2013). U odgojno-obrazovnim ustanovama se razvijaju različiti oblici uključivanja roditelja kroz razne radionice, predstave, posjete i izlete kako bi stekli uvid u vrtićke aktivnosti i djetetovo sudjelovanje. Nenadić-Bilan

i Zloković (2015) navode veliku važnost kontinuirane razmjene informacija o djetetu između roditelja i odgajatelja što vodi boljem razumijevanju djeteta i njegovih postupaka te cjelovitijem odgoju u skladu s individualnim potrebama djeteta. Roditelj tada pokazuje interes i iznosi vlastite ideje vezane uz rješavanje određenog problema, rad u odgojnoj skupini, projekte i problemske situacije koje se svakodnevno u vrtiću pojavljuju (*agresivnost, ugrizi, teža prilagodba i slično*) (Srok i Skočić Mihić, 2012).

Kako bi se roditelji i odgajatelji uskladili i zajednički djelovali u cilju djetetove dobrobiti važno je stjecanje povjerenja, tolerancije, objektivne razmjene informacija te neprestana težnju ka istom cilju navodi Rizvan (2019). Stoga, odgajatelji trebaju biti otvoreni, svakodnevno se usavršavati, istraživati, propitivati vlastite postupke i svakodnevno se truditi biti bolja verzija sebe u odnosu sa djetetom, a sve to u cilju postizanja dobrobiti djeteta (Rizvan, 2019).

1.1.2. Temeljna premisa u razvoju partnerskih odnosa

Temeljna premisa razvoja partnerskih odnosa s roditeljima prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) jest prihvaćanje i poštovanje roditelja od strane odgajatelja kao ravnopravnih članova vrtića, odnosno partnera koji svojom individualnošću i vlastitom kulturom pridonose boljoj kvaliteti odgojno-obrazovne ustanove u cijelosti. Dobrobiti roditeljske uključenosti u rad odgojno-obrazovne ustanove se reflektiraju kroz ponašanje roditelja, roditeljske kompetencije, postignuća djeteta i kroz odgajateljevu kompetenciju i sliku o djetetu i njegovoj obitelji. Roditelji najčešće traže potvrdu društva o ostvarivanju brojnih zadaća i uloga roditeljstva, a upravo partnerstvo roditelja i odgajatelja može doprinijeti razvoju istog. Važna stavka u ovom odnosu jest pogled na roditelja koji ne treba predstavljati samo konzumenta usluga već treba biti uključen u svaki dio odgoja i obrazovanja vlastitog djeteta (Kordić, 2013).

Do sada su odgajatelji i roditelji uglavnom surađivali kroz individualne konzultacije, roditeljske sastanke, radionice i priredbe djece što je zapravo potaknuto od strane odgojno-obrazovne ustanove te se time može zaključiti da se uglavnom radi

o jednosmjernoj suradnji koja ponekad uključuje povratne informacije. No, na temelju toga odgajatelji i roditelji ne mogu ostvariti kvalitetnu suradnju već je potrebno produbljivati njihov odnos i istraživati nove načine suradnje najprije stjecanjem međusobnog povjerenja (Ivaštanin i Vrbanec, 2015).

1.2. Podrška roditeljstvu

Odgaj djeteta predstavlja vrlo važnu obvezu u suvremenom svijetu. Pritisak okruženja kojem su roditelji svakodnevno podvrgnuti ima utjecaj na kvalitetu roditeljske uloge i sam odgoj djeteta te je samim time ključna podrška koju roditelji dobivaju od odgojno-obrazovnih djelatnika i socijalne okoline.

Vaniček (2018) ističe kako se neprestano govori o podršci roditeljima, ali je upitno koliko roditelji u stvarnosti dobivaju podršku okoline u kojoj žive. Upravo zbog toga roditelji, odgajatelji, učitelji i svi oni koji utječu na način odgoja djeteta imaju vrlo bitnu ulogu, a pri tome im je potrebna svojevrsna podrška.

Konvencija o pravima djeteta (2001: 8) ističe pravo roditelja na podršku: *“U cilju jamčenja i promicanja prava utvrđenih u ovoj Konvenciji, državne stranke pružit će odgovarajuću pomoć roditeljima i zakonskim skrbnicima kako bi oni mogli ispuniti svoju dužnost prema djetetu, te jačati ustanove i službe za dječju zaštitu i skrb.”*

Bez obzira na navedeno brojni roditelji ne traže podršku jer misle da trebaju biti savršeni, oni postupaju onako kako misle da trebaju, a Jelena Janičić-Holcer (2007:7) govori sljedeće: *“Dobar roditelj se ne rađa...Dobar roditelj se postaje”*

Odgajatelji svakodnevno surađuju s roditeljima (prenošenjem informacija na vratima SDB-a, individualnim konzultacijama i roditeljskim sastancima) pa prema tome Skočić Mihić, Blanuša Trošelj i Katić (2015) ističu da odgajatelji i bez edukacije razvijaju kompetencije vještina savjetovanja, ali samo djelomično. Kako bi ih u potpunosti razvili potrebna je sustavna edukacija i rad na stjecanju i razvoju kompetencija vještina savjetovanja. Veliki značaj u razvoju roditeljskih kompetencija imaju odgojno-obrazovni djelatnici kojima je u okviru Državnog pedagoškog

standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (2008) propisan savjetodavni rad s roditeljima. Roditelji imaju pravo na informacije o ponašanju, događanjima i potrebama vlastitog djeteta, ali spremnost odgajatelja za primjenu vještina savjetovanja u vlastitoj praksi je upitna (Skočić Mihić, Blanuša Trošelj, Katić, 2015).

Savjetovanje svakim danom sve više postaje potreba i pravo obitelji, a predškolska ustanova, odnosno njezini djelatnici imaju obvezu pružanja iste.

1.1.1. Odgajatelj u pružanju savjetodavne podrške

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008., čl. 29, stavak 2) ističe da uz obavezni neposredni odgojno-obrazovni rad sa skupinom djece ili određenim djetetom, odgajatelj u okviru ostalih poslova treba obavljati savjetodavni rad s roditeljima ukoliko za to postoji potreba. S obzirom na to da je primjena vještina savjetovanja zahtijevana i iziskuje osposobljenost i pripremljenost odgajatelja, ono čini samo segment njegova rada čije temelje odgajatelj postavlja već prvim susretom i razgovorom s roditeljem (Kordić, 2013).

Ljubetić i Mandarić, (2011) navode da odgajatelj treba pokušati upoznati i razumjeti obiteljski kontekst svakog djeteta jer se od njih očekuje da znaju prepoznati i odgovoriti na specifične potrebe svakog djeteta, roditelja, suradnika i slično. Prema tome kompetencije koje odgajatelj treba posjedovati prema Prodanoviću (1980) su: *(1) poštivanje roditelja, (2) efikasno korištenje vremena, (3) uvažavanje iskustava roditelja i (4) biti taktičan*. Obuhvativši ove kompetencije odgajatelj treba biti spreman upoznati kontekst iz kojeg obitelj dolazi, tražiti roditelja da iznosi iskustva iz vlastitog doma i na temelju toga pravovremeno reagirati.

Odgajatelj mora biti spreman, osjetljiv na potrebe obitelji i posjedovati kompetencije kako bi bio dobar odgajatelj, a samim time i savjetovatelj. Kako bi to ostvario treba svakodnevno propitivati svoje postupke, motivirati se i stvarati partnerske odnose s roditeljima doživljavajući ih kao aktivne sudionike, promotore i

autore u odgojno-obrazovnoj ustanovi (Ljubetić, 2014). Pri susretima s roditeljima može se puno postići samo ako odgajatelj aktivno sluša roditelja i ako se pravilno odredi cilj, a samim time roditelj postaje suradnik i partner čime dolazi do kvalitetnijeg doprinosa ciljevima, dobrobiti i cjelovitom razvoju predškolskog djeteta (Milanović i suradnice, 2014).

1.1.2. Koncept savjetodavne podrške u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju

Koncept savjetovanja istražuje se primarno u okviru profesionalnog savjetovanja (npr. Hackney i Cormier, 2012, Nelson Jones, 2007, Janković, 1997...). Janković (1997) opisuje savjetovanje iz perspektive stručnjaka profesionalaca u psihološkom savjetovanju kao što su psihijatri i psiholozi te srodne struke koje mogu završiti psihoterapijsku edukaciju npr. socijalni radnici, edukacijski rehabilitatori i drugi. Savjetovanje definira kao *metodu pružanja pomoći osobama koje imaju probleme, a ne mogu ih same riješiti te osposobljavanje njih samih za rješavanje vlastitih problema* (Janković, 1997:10). Cilj samog procesa savjetovanja obuhvaća mijenjanje, osposobljavanje, ali i osnaživanje osobe koja je od stručnjaka zatražila pomoć.

Prema Janković (1997) dobar savjetovatelj treba biti osoba koja posjeduje sljedeće: (1) *prosječne intelektualne sposobnosti*, (2) *snažan integritet*, (3) *stabilnost*, (4) *jaku samokontrolu*, (5) *otvorenost*, (6) *iskrenost*, (7) *dobru verbalnu i neverbalnu komunikaciju*, (8) *perceptivnu prilagođenost*, (9) *emocionalnu toplinu*, (10) *tolerantnost*, (11) *široku kulturu*, (12) *informiranost*, (13) *smisao za humor* i (14) *visok prag tolerancije*. S obzirom na to da samo rijetki mogu posjedovati sve navedene vještine važno je konstantno razvijati iste, a u okviru toga savjetodavni rad se mora pripremati teorijskom pripremom, svakodnevnim radom na sebi i vježbom uz superviziju (Janković, 1997).

Janković (1997) opisuje obilježja nedirektivnog pristupa ili klijentom vođene terapije u kojoj je odnos klijenta i savjetovatelja je ravnopravan, a prema tome je ovaj pristup efikasniji od direktivnog. Kako bi savjetovatelj mogao razumjeti i pomoći

klijentu mora posjedovati određene vještine (*empatičnost, aktivno slušanje, kreativnost, povjerljivost, tolerancija...*), no ključna je savjetovateljeva osviještenost i razumijevanje sebe pomoću čega može objektivno sagledati nastalu situaciju (Hackney i Cormier, 2012).

Kada govorimo o savjetovanju u Republici Hrvatskoj postoje razni oblici pružanja savjetodavne podrške roditeljima, a najčešće su to savjetovaništa za roditelje i razni programi pomoći u okviru zajednice. Postoje razne edukacije i radionice za roditelje koje se provode u vrtićima među kojima istaknuto mjesto ima program "*Rastimo zajedno*". Posljednjih 10-ak godina se javlja intenzivnije uključivanje roditelja u svaki aspekt rada odgojno-obrazovne ustanove. Dolazi do kvalitetnije komunikacije koja se često manifestira kao savjetovanje čime dolazi do jačanja roditeljskih kompetencija i postizanja dobrobiti djeteta (Resman, 2000). Prema Resmanu (2000) savjetodavni rad provode vanjske i unutarnje službe pri čemu vanjske službe uz unaprijed postavljeni sadržajni koncept rade sa školama, vrtićima i njihovim djelatnicima, a unutarnje službe provode savjetodavni rad iz konkretnih situacija u školama i vrtićima.

Savjetodavnu podršku u dječjim vrtićima pružaju stručni suradnici, većoj mjeri psiholozi u odnosu na pedagoge, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila: sociolog, logoped i edukacijski rehabilitator, ali najčešće kroz suradnju s roditeljima savjetovanje provode odgajatelji. U okviru navedenog pedagozi imaju najzahtjevniju ulogu zbog obveze da rješavaju određene probleme s roditeljima, a s druge strane da pomognu odgajateljima uspostaviti što kvalitetniji odnos s djetetovom obitelji (Maleš, Stričević i Ljubetić, 2010).

Važno je naglasiti primarnu profesionalnu ulogu odgajatelja, a to je odgojno-obrazovni rad s djecom, dok je izgradnja kvalitetnog odnosa sa obiteljima njihova dodatna uloga (Skočić Mihić i sur., 2015).

Odgajatelj pri savjetovanju koriste nedirektivni pristup jer su time ravnopravni s roditeljem i zajednički traže rješenja za određene probleme. Odgajatelj nije profesionalac u dijagnostičkim procedurama utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta već se o djetetu koje se opservira tijekom odgojno-obrazovnog rada i konzultira sa suradnicima. Na temelju obrazovanja i usvojenih vještina savjetovanja odgajatelj

može prosuditi može li samostalno i u suradnji sa suradnicima pomoći roditelju ili isti treba biti upućen određenom stručnjaku (Slana, 2005).

Kako bi odgajatelji pružili roditeljima kvalitetnu podršku važno je konstantno educiranje i unaprjeđivanje vlastitih kompetencija (Čepić i Krstović, 2008). Prema tome odgajatelj treba znati da veliku važnost u procesu primjene vještina savjetovanja čini prostor u kojem se savjetovanje odvija koji ne smije biti prenatrpan predmetima koji će okupirati roditeljevu pažnju, treba biti dovoljno osvijetljen, prozračan i rasporedom sjedenja pokazivati roditelju da je odgajatelj usmjeren na roditelja i pružanje podrške (Janković, 2004). Osim toga vrlo je važno osigurati dovoljno vremena, dopustiti roditelju da govori, ne pokazivati napetost i nestrpljivost te dopustiti roditelju da iznese primjedbe, ukoliko ih ima, na tome raditi i tražiti nova rješenja (Rečić, 2007). Upravo je to ono što roditelje privlači za traženje pomoći u datom trenutku (*osjećaj prihvaćenosti, dobrodošlice, aktivnog slušanja, ravnopravnosti, pružanje pomoći, davanje odgovora na konkretne brige i probleme koji muče roditelja...*), a isto tako predstavlja temelj za stvaranje dobre suradnje i partnerstva koje svakodnevno grade (Milanović i sur., 2014). Primjena vještina savjetovanja se u odgojno-obrazovnoj ustanovi predstavlja jedan od oblika rada s roditeljima.

1.2. Pregled istraživanja

Srok, Skočić Mihić (2012) ističu važnost kvalitetne suradnje odgajatelja, stručnih suradnika, roditelja i djetetove okoline zbog razvoja djeteta u zdravom okruženju. Sukladno tome naglašavaju pružanje savjetodavne podrške kao obvezni dio rada odgajatelja s roditeljima jer kroz savjetodavni rad roditelji odgajateljima pružaju informacije o djetetu koje im pomažu pri boljem razumijevanju djeteta i njegovih potreba, a s druge strane odgajatelji pružaju informacije roditeljima o mogućim problemima, nedostacima, poteškoćama koje zajednički mogu riješiti i pridonijeti kvaliteti djetetova razvoja. U radu se spominje i važnost suradnje stručnog tima (pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila ili logoped) s odgajateljima. Stručni tim bi trebao pružati podršku odgajateljima u primjeni vještina savjetovanja u radu s roditeljima.

Provedeno je istraživanje kako bi se provjerila mišljenja o djelotvornosti suradnje odgajatelja i stručnog tima pri savjetovanju s roditeljima. Cilj je bio: *“utvrditi postoji li razlika u percepciji nedjelotvorne suradnje iz-među odgajatelja u odnosu na neke sociodemografske značajke: iskustvo u savjetovanju roditelja, pomoć stručnih suradnika prilikom savjetovanja, usvajanje sadržaja vezanih uz savjetovanje roditelja tijekom studija, stručno usavršavanje iz područja savjetovanja i suradnje s roditeljima, samostalno istraživanje literature vezane za savjetovanje roditelja predškolske djece”* (Srok i Skočić Mihić, 2012: 21). Ispitanici su bili odgajatelji s područja Primorsko-goranske županije, njih 172 (dva muška ispitanika), a prosječna dob je 39 godina. Odgajatelji su popunjavali upitnik koji se sastojao od dva dijela (prvi-opći podaci, drugi- skala suradnje sa stručnim suradnicima prilikom savjetovanja roditelja i skala nedjelotvorne suradnje sa stručnim suradnicima), anonimno i u svoje slobodno vrijeme, a popunjene upitnike su vraćali odgovornim osobama u Dječjem vrtiću Rijeka.

Rezultati istraživanja su pokazali da: *“79% odgajatelja ima iskustvo u savjetovanju roditelja, 52% ispitanika imalo je pomoć stručnjaka, 45% je tijekom studija usvajalo*

sadržaje veza-no uz kolegije savjetovanja roditelja. Na području savjetovanja i suradnje s roditeljima daje 61% odgajatelja, dok je 85% njih samostalno istraživalo literaturu (Srok i Skočić Mihić, 2012: 21). Osim toga rezultati su pokazali da dio odgajatelja smatra da suradnja sa članovima stručnog tima ima pozitivan utjecaj kako na savjetovanje tako i na formiranje partnerskih odnosa. S druge strane odgajatelji koji nisu imali pomoć stručnih suradnika u smislu međusobne suradnje ne ističu djelotvornost suradnje na stvaranje partnerskih odnosa. Ono što je zaključeno jest da suradnja postoji, ali ne daje rezultate koje odgajatelji očekuju te je na temelju toga potrebno buduće studente osposobljavati za djelotvorniju suradnju i sam proces savjetovanja roditelja.

U istraživanju Visković i Višnjić Jevtić istražuje se važnost suradnje između roditelja i odgajatelja, a jedan od oblika suradnje i potpore je upravo savjetovanje. Roditelji kao ravnopravni članovi odgojno-obrazovne ustanove trebali bi redovito komunicirati i dijeliti informacije s odgajateljima, a isto tako i obratno. Danas je zapravo pitanje postoji li partnerski odnos i svakodnevna suradnja između odgajatelja i roditelja te se zato u ovom istraživanju ispituje *“mišljenje odgajatelja o postojećim oblicima suradnje, ulozi roditelja u oblikovanju kurikula i mogućnostima razvoja partnerskog odnosa, kao i samoprosudbi odgajatelja o osobnim kompetencija za osmišljavanje, poticanje, ostvarivanje i razvoj partnerskog odnosa s roditeljima”* (Visković i Višnjić Jevtić, 2017: 137).

Istražile su se mogućnosti stvaranja kvalitetnije prakse ovisno o angažiranosti roditelja, odgajatelja i stručnih suradnika na području Makarske i Čakovca. Uzorak nije reprezentativan, ali je induktivan i sastoji se od 78 odgajateljica (39 iz Makarske, 42 iz Čakovca). Odgajatelji su dobrovoljno i anonimno ispunjavali upitnik koji se sastojao od općih podataka, dijela vezanog uz mišljenje odgajatelja o trenutnoj suradnji s roditeljima te samoprocjene profesionalnog zadovoljstva i odgajateljevih osobnih kompetencija.

Rezultati govore o tome da odgajatelji često pozivaju roditelje u odgojno-obrazovnu ustanovu na druženja i kako bi se informirali o postignućima djece, roditelji

najmanje traže pomoć ukoliko se jave poteškoće kod njihovog djeteta što se zapravo može odnositi na negiranje roditelja, ali i loša samoprocjena roditelja jer se često boje reakcije roditelja te da u njima ne probude zabrinutost.

Prema navedenom vidimo da je važna suradnja bilo da postoji ili ne postoji problem kod djeteta. Kako bi to bilo moguće treba prenositi informacije, učestalo komunicirati i razmjenjivati znanja te naravno pratiti i slušati dijete kako bi ga uistinu razumjeli.

2. PROBLEM I CILJ RADA

Na individualnim konzultacijama roditeljima se pruža savjetodavna podrška inicirana od roditelja ili odgajatelja što za kvalitetnu suradnju nije dovoljno. Kako bi pridonijeli kvalitetnijoj suradnji nužna je uključenost obje strane u odgoj i život djece u odgojno-obrazovnoj ustanovi, ali i izvan nje. Primjena vještina savjetovanja unazad nekoliko godina često se istražuje ne bi li došli do informacija o spremnosti odgajatelja na pružanje savjetodavne podrške roditeljima te o nužnim edukacijama i višim obrazovanjima za spremnost odgajatelja na primjenu istih.

Cilj ovoga rada je pružiti sustavni pregled literature na temu odgajateljske percepcije savjetodavne podrške roditeljima pronađenim u Repozitoriju Učiteljskog fakulteta u Rijeci i bazi znanstvenih radova Hrčak za razdoblje od 2011. do 2020. godine. Sustavni pregled literature pruža konkretan prikaz određenog problema, trenutno stanje istog te nove mogućnosti za daljnja istraživanja.

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U ovom radu je korištena metoda sustavnog pregleda literature koju karakterizira pregled svih dostupnih istraživanja ili znanstvenih članaka u određenim repozitorijima, a koji sadržajem i temom odgovaraju cilju istraživanja ovog rada.

Sustavni pregled literature *omogućuje uvid trenutnog stanja određenog područja, identificiranje određenog problema, pružanje svojevrsnog okvira za daljnja istraživanja i pružanje određenih smjernica za obrazovanje i profesionalni razvoj svakog odgajatelja u okviru konkretnog područja* (Keele University, 2007:44)

S obzirom na specifičnost kolegija Savjetovanje ponuđenog na Učiteljskom fakultetu u Rijeci ovakvi diplomski radovi nastali u okviru navedenog kolegija i članci iz baze Hrčak daju posebni doprinos istraženosti ove teme.

3.1. Istraživačka pitanja

Procesom sustavnog pregleda literature moguće je izlučiti podatke kojima se može odgovoriti na istraživačka pitanja.

U skladu s postavljenim ciljem ovog istraživanja definirana su sljedeća istraživačka pitanja:

1. Koja je godina izdanja i baza u kojem je pronađen rad?
2. Koje su ključne riječi s obzirom na bazu podataka?
3. Koji su ciljevi korištenih radova?
4. Koja je vrsta i dizajn rada?
5. Koji su mjerni instrumenti i načini prikupljanja podataka?

3.2. Kriterij izbora radova i procedura

Za istraživanje u okviru ovog diplomskog rada prema ključnim riječima su odabrani diplomski radovi iz repozitorija Učiteljskog fakulteta u Rijeci i baze znanstvenih radova Hrčak u okviru izbornog kolegija Savjetovanje. Svi radovi objavljeni su u razdoblju od 2011. do 2020. godine te svojom tematikom i sadržajem odgovaraju cilju ovog istraživanja. Kriterij za odabir radova je bio provođenje istraživanja u okviru kolegija Savjetovanje na diplomskom studiju.

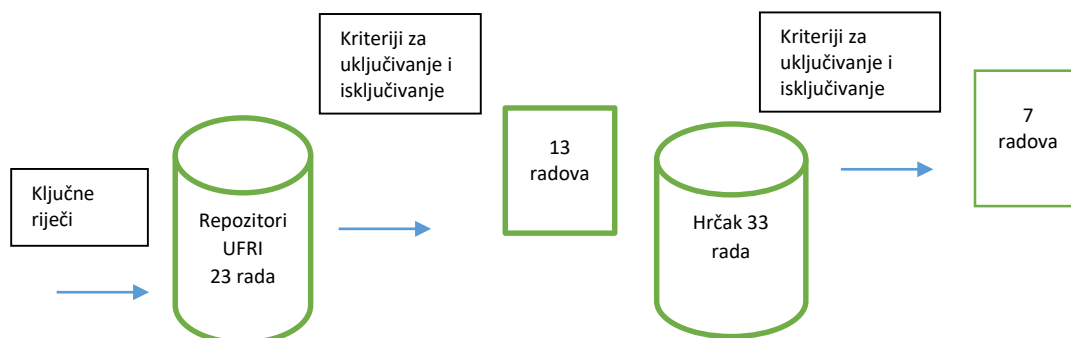
Kako bi pronašli adekvatne radove za primjenu u ovom istraživanju korišten je sljedeći niz ključnih riječi:

„podrška i socijalna i roditelj i dijete“.*

U Tablici 1. navedeni su kriteriji uključivanja i isključivanja radova u ovo istraživanje.

Tablica 1: Kriteriji uključivanja i kriteriji isključivanja

Br.	Kriterij uključivanja	Kriterij isključivanja
1	Radovi u kojima se ispituje percepcija odgajatelja u pružanju savjetodavne podrške	Radovi u kojima se ispituje percepcija roditelja u pružanju savjetodavne podrške
2	Radovi koji se odnose na djecu rane i predškolske dobi	Radovi koji se odnose na djecu starije dobi, adolescente, odrasle itd.

Slika 1. Proces izbora radova s brojem uključenih radova u bazi repozitorija UFRI

3.3. Ekstrakcija podataka

U Tablici 1. prikazana je ekstrakcija podataka.

Tablica 1.: Ekstrakcija podataka

Kategorija	Opis
Broj objavljenih radova za razdoblje od 2011. do 2019.	Broj rada upisan je prema godini izdanja (od 2011. do 2019.), autor i naslov rada
Ključne riječi	Upisivane su navedene ključne riječi iz svakoga rada.
Vrsta i dizajn studije	Vrsta rada: empirijski, neempirijski, Dizajn studije: kvantitativna, kvalitativna, mix method, sistemski pregled literature.
Vrste uzoraka i regija	Vrste uzoraka: Odgajatelj, roditelj, dijete, stručni suradnici i opća populacija. Regije: Primorsko-goranska županija, Istarska županija, Zagrebačka, Osječko-baranjska, Brodsko-posavska, Grad Zagreb, Dubrovačko-neretvanska, Varaždin, 8 gradova (Čakovec, Donji Miholjac, Karlovac, Krk, Poreč, Umag, Varaždin, Viškovo)
Ciljevi	Izdvojen je cilj svakog rada.
Mjerni instrumenti i načini prikupljanja podataka	Mjerni instrumenti: anketa, intervju, upitnik, analiza dokumentacije i sustavno promatranje. Načini prikupljanja podataka: online, terensko i kombinirano.

Kako bi se napravila ekstrakcija podataka kreirana je baza podataka za znanstvene radove s baze Hrčak i diplomske radove s repozitorija UFRI.

Baza je uključivala: redni broj rada (ovisno o godini), bazu podataka (repozitorij UFRI i Hrčak), vrsta rada (izvorni znanstveni članak, pregledni rad, kratko priopćenje, prethodno priopćenje, stručni rad, izlaganje sa skupa, recenzija, prikaz slučaja), godinu, autora i naziv rada, referenca u APA stilu, sažetak, ključne riječi, naslovi i podnaslovi.

Prema vrsti rada definirane su 2 kategorije: 1-empirijski i 2- teorijski. Dizajn studije klasificiran je u tri kategorije: 1-kvantitativni dizajn studije, 2-kvalitativni dizajn studije i 3-mix method). U kvalitativnom dizajnu su tri kategorije: 1-1 uzorak

npr. Samo odgajatelji, 2-2 uzorka npr. odgajatelja i učitelje ili roditelji, 3-3 i više). U kvantitativnom dizajnu definirano je 5 kategorija: 1-studija slučaja, 2-tematska analiza - fenomenologija (polustrukturirani intervju), 3-narativna studija, 4-entnografska studija i 5-ostalo.

Ciljevi istraživanja upisivani su iz radova. Sudionici u istraživanjima su podijeljeni u 5 kategorija: 1- odgajatelji, 2- roditelji, 3- stručni suradnici, 4-djeca i 5-opća populacija.

Mjerni instrumenati su podijeljeni u 5 kategorija: 1-Anketa, 2-upitnici/Skale, intervju, 3-sustavno promatranje, 4-analiza dokumentacije, 5-anketa.

Način prikupljanja podataka ima 3 kategorija: 1- terenski (upitnik ispunjen olovkom), 2-online ili 3-kombinirano.

3.4. Sinteza podataka

Sinteza podataka za prvo i peto istraživačko pitanje je navedena u tablici opisno, na drugom, trećem, četvrtom i šestom su prikazane frekvencije. Kvantitativna metodologija iskazana je numeričkim podacima, a kvalitativna metodologija opisivanjem dobivenih rezultata.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4.1. Godina izdanja, baza, autori i nazivi radova

U Tablici 2. prikazani su radovi pronađeni u bazi Diplomskih radova repozitorija UFRI i baze znanstvenih radova vHrčak u razdoblju od 2011. godine do 2020. godine.

Tablica 2.: Radovi u bazi Diplomskih radova repozitorija UFRI i baze znanstvenih radova Hrčak u razdoblju od 2011. do 2020. godine

RB	GOD.	BAZA	AUTOR	NASLOV
1.	2012.	UFRI	Mirta Debelić	Odgajateljeva percepcija potrebnih kompetencija za savjetovanje roditelja
2.	2012.	UFRI	Nuša Srok	Odgajateljeva percepcija suradnje sa stručnim suradnicima u savjetovanju roditelja
3.	2013.	UFRI	Martina Košeto	Neki aspekti savjetodavnog rada odgajatelja sa samohranim roditeljima
4.	2013.	UFRI	Kristina Kordić	Komunikacijske vještine odgajatelja u savjetovanju roditelja
5.	2013.	UFRI	Ana Košković	Neki aspekti savjetodavnog rada odgajatelja s roditeljima djece s teškoćama-prikaz slučaja
6.	2015.	UFRI	Irena Babić	Suradnja s odgajateljima pri savjetovanju roditelja: perspektiva stručnih suradnika
7.	2015.	UFRI	Jelena Dragičević	Roditeljska percepcija stručne podrške odgajatelja u odnosu na potencijalnu darovitost njihove djece
8.	2015.	UFRI	Kristina Mikelić	Etička pitanja odgajatelja u procesu savjetovaja roditelja
9.	2017.	UFRI	Vedrana Jukić	Etička pitanja odgajatelja u procesu savjetovanja roditelja djece s teškoćama
10.	2017.	UFRI	Bruna Petrov	Odgajateljeva percepcija roditeljske uključenosti u savjetovanje
11.	2019.	UFRI	Ines Vrsalović	Roditeljska percepcija profesionalne uloge odgajatelja i stručnih suradnika u savjetovanju roditelja
12.	2019.	UFRI	Kristina Babić Milih	Odgajateljska percepcija pružanja podrške roditeljima u zaštiti mentalnog zdravlja djece
13.	2020.	UFRI	Anamarija Klišanić	Kompetentnost odgajatelja pri pružanju savjetodavne podrške roditeljima
14.	2012.	HRČAK	Ivana Dobrotić i Maja Lakija	Obrasci društvenosti i percepcija izvora neformalne socijalne podrške u Hrvatskoj
15.	2012.	HRČAK	Bruno Fiala i Joško Sindik	Čimbenici zadovoljstva životom kod odgojiteljica predškolske djece
16.	2014.	HRČAK	Dijana Frančešević	Odnos doživljaja sagorijevanja u radu, emocionalne kompetencije i obilježja posla odgajateljica predškolske djece

			i Joško Sindik	
17.	2015.	HRČAK	Violeta Oršulić	Povezanost socijalne podrške i nekih aspekata roditeljstva u obiteljima s djecom s teškoćama u razvoju
18.	2017.	HRČAK	Mia Lakatoš i Lucija Vejmelka	Podrška i pomoć obiteljima djece s teškoćama u razvoju: iskustva s terapijskim psima
19	2020.	HRČAK	Lidija Fotez i Andrea Brajša- Žganec	Povezanost doživljaja roditeljske kompetentnosti i podrške u odgoju djece rane i predškolske dobi
20.	2020.	HRČAK	Mira Klarin i Slavica Šimić Šašić	Usporedba percepcije bliskih odnosa roditelja djece s teškoćama u razvoju i roditelja djece normativnog razvoja

U Tablici 2. je prikazano 14 diplomskih radova iz Repozitorija UFRI-a od 2012. do 2020. godine i 7 radova u bazi znanstvenih radova Hrčak po dva ili tri rada godišnje, a rijetko jedan ili niti jedan.

Iz Tablice 2. vidljivo je da je najviše radova objavljeno 2012. i 2015. godine. Po tri rada su objavljena 2013., 2017. i 2020. godine, dva rada objavljena su 2019. godine, a jedan rad objavljen je 2014. godine.

4.2. Ključne riječi u radovima s obzirom na bazu

U Tablici 3. navedene su ključne riječi u radovima iz repozitorija diplomskih radova UFRI i baze znanstvenih radova Hrčak.

Tablica 3.: Ključne riječi u iz repozitorija diplomskih radova UFRI i baze znanstvenih radova Hrčak

RB.	Baza	Ključne Riječi					
1.	UFRI	suradnja	savjetovanje roditelja	potrebne kompetencije	odgajatelji		
2.	UFRI	suradnja	savjetovanje roditelja	stručni suradnici	odgajatelji		
3.	UFRI	odgajatelj	samohrani roditelj	Jednoroditeljske obitelji	savjetovanje		
4.	UFRI	Komunikacijske vještine	suradnja	savjetovanje roditelja	odgajatelji		
5.	UFRI	dijete s teškoćama u razvoju	inkluzija	Predškolska ustanova	savjetodavni rad s roditeljima	roditelji djece bez teškoća u razvoju	
6.	UFRI	savjetovanje	stručni suradnici	odgajatelji	uključenost	suradnja	
7.	UFRI	potencijalno darovita djeca	Roditelji	stručna podrška	odgajatelji		
8.	UFRI	odgajatelji	etička pitanja	savjetovanje	roditelji	dječji vrtić	
9.	UFRI	etičke dileme	Inkluzija	odgajatelji	roditelji	savjetovanje	
10.	UFRI	odgajatelji djece rane i predškolske dobi	Savjetovanje	suradnja	oblici suradnje roditelja i odgajatelja	partnerstvo	
11.	UFRI	roditelj	savjetodavna podrška	odgajatelj	stav	iskustvo	partnerstvo
12.	UFRI	mentalno zdravlje	djeca s teškoćama mentalnog zdravlja	promocija i zaštita mentalnog zdravlja	odgajatelji	roditelji	podrška
13.	UFRI	odgajatelji	savjetodavna podrška	kompetencije	savjetodavni razvoj	Sistemski Pregled literature	
14.	HRČAK	društvenost	socijalne veze	socijalna podrška			
15.	HRČAK	odgojitelj	socijalna podrška	zadovoljstvo životom	zaokupljenost		
16.	HRČAK	mogućnost	Odgajateljice	povezanost	poslom socijalna		

		kontrole n poslu roditeljstvo			podrška			
17.	HRČAK		dijete s teškoćama u razvoju	socijalna podrška				
18.	HRČAK	terapijski psi	Obitelj	socijalna podrška	terapija	izazov		
19.	HRČAK	majke	Očevi	Percipirana socijalna podrška	potpomognut a životinjama Roditeljski internalni i eksternalni lokus kontrole	Roditeljska kompetent nost	Roditeljska samoeфикаs nost	
20.	HRČAK	obrasci privrženosti	kvaliteta obiteljskog funkcioniranja	socijalna podrška	Djeca normativnog razvoja	djeca s teškoćama		

Iz Tablice 3. vidljivo je da je ključna riječ odgajatelj navedena u 14 radova, savjetovanje ili savjetodavna podrška u 10 radova, a roditelj ili podrška roditeljima u 9 radova.

4.3. Vrsta i dizajn studije radova

U Tablici 4. prikazane su vrste i dizajn radova iz repozitorija diplomskih radova UFRI i baze znanstvenih radova Hrčak.

Tablica 4.: Vrste i dizajn radova iz repozitorija diplomskih radova UFRI baze znanstvenih radova Hrčak.

RB	Vrsta		Dizajn			
	E	NE	Kvan	Kval	Mix M	SPL
1.	1		1			
2.	1		1			
3.	1		1			
4.	1		1			
5.	1			2		
6.	1		1			
7.	1			2		
8.	1				3	
9.	1			2		
10.	1		1			
11.	1		1			
12.	1				3	
13.		2				4
14.	1		1			
15.	1		1			
16.	1		1			
17.	1		1			
18.	1			2		
19.	1		1			
20.	1		1			

Legenda (repozitorij Ufri): Vrsta - 1 empirijski, 2- neempirijski, Dizajn studije- 1 kvantitativna, 2 kvalitativna, 3 mix method, 4-sistemski pregled literature.

Iz Tablice 4. vidljivo je da je samo jedan teorijski, a 19 radova je empirijski. Prema dizajnu studije 14 radova je kvantitativnog dizajna, 4 rada su kvalitativnog dizajna i 2 rada su mix method.

4.4. Vrste uzoraka zastupljenih u radovima

U Tablici 5. prikazane su vrste uzoraka zastupljenih u empirijskim radovima, broj sudionika i regija u kojoj je provedeno istraživanje.

Tablica 5.: Vrste uzoraka zastupljenih u radovima

RB	Sud					U (N)	Reg	
	O	Rod	Ss	D	OP		PGŽ	Ost
1.	1					172	1	
2.	1					172	1	
3.	1					204	1	2, 3, 4, 5, 6
4.	1					172	1	
5.				1		1	-	
6.			1			51	-	
7.			1			8	-	
8.	1					39	1	2
9.	1					10		9
10.	1					109	1	
11.		1				283		6
12.	1					15	-	
13.	-					-	-	
14.					1	8400	-	
15.	1					96	-	
16.	1					101		6
17.		1				161		7
18.		1				7	-	
19.		1				194		8
20.		1				193	-	
N	310 (50%)	6 (30%)	1 (5%)	1 (5%)				
(%)								

Legenda: 1- Primorsko-goranska županija, 2-Istarska županija,3-Zagrebačka, 4-Osječko-baranjska, 5-Brodsko-posavska, 6-Grad Zagreb, 7-Dubrovačko-neretvanska, 8-Varaždin, 9-8 gradova (Čakovec, Donji Miholjac, Karlovac, Krk, Poreč, Umag, Varaždin, Viškovo)

U Tablici 5. je prikazan uzorak odgajatelja u 10 istraživanja, u 6 radova je uzorak roditelj/skrbnik, u jednom radu sudjelovalo je jedno dijete i u jednom je istraživanje provedeno na uzorku stručnih suradnika. U jednom su radu sudjelovale odrasle osobe opće populacije.

Uzorak u 8 radova je veći od 100, u dva rada je veći od 200, jedan rad ima 8400 ispitanika, u 5 radova je uzorak manji od 100, u 3 rada je uzorak manji od 10, a čak 1 rad ima samo jednog ispitanika.

4.5. Ciljevi istraživanja

U Tablici 6. prikazani su ciljevi istraživanja radova s Repozitorija Učiteljskog fakulteta i baze znanstvenih radova Hrčak

Tablica 6.: Ciljevi istraživanja radova s Repozitorija Učiteljskog fakulteta i baze znanstvenih radova Hrčak

RB	Ciljevi
1.	utvrditi latentni prostor karakteristika kvalitetnog savjetovatelja i kompetencija za savjetovanje potrebnih pri savjetovanju roditelja predškolske djece
2.	ispitati latentni prostor nedjelotvorne suradnje stručnih suradnika i odgajatelja.
3.	saznati načine pripreme odgajatelja za proces savjetovanja, stavove i iskustva sa samohranim roditeljima
4.	ispitati samoprocjenjenu razinu komunikacijskih vještina odgajatelja u odnosu na dva aspekta: (1) interpersonalne i intrapersonalne vještine u komunikaciji s roditeljima i (2) verbalne i neverbalne vještine u komunikaciji s roditeljima
5.	Prikazati uključivanje djeteta s oštećenim vida u redovnu predškolsku skupinu
6.	nastoje se dobiti relevantne informacije od strane stručnih suradnika i cjelovitija slika o djelotvornosti suradnje
7.	na temelju deskriptivne analize transkripata razgovora između odgajatelja i roditelja potencijalno darovite djece ispitati mišljenje roditelja o stručnoj podršci
8.	ispitati etička pitanja u procesa savjetovanja roditelja u dječjem vrtiću.
9.	Ispitati iskustvo odgajatelja u savjetovanju roditelja i količinu obrazovanja koja im je pružena na tu temu
10.	ispitati mišljenja, stavove i iskustva odgojitelja o različitim aspektima roditeljske uključenosti unutar odgojno-obrazovne ustanove
11.	utvrditi roditeljsku percepciju, iskustva i mišljenja o pružanju podrške od strane odgajatelja i stručnih suradnika
12.	Utvrđiti razinu samoprocijenjene educiranosti odgajatelja u području mentalnog zdravlja djece
13.	sažimanje nalaza svih do sada obranjenih diplomskih radova iz izbornog kolegija Savjetovanje sa problematikom savjetodavne podrške roditeljima u kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja
14.	Primarna je namjera utvrditi učestalost neposrednih kontakata s rođacima izvan kućanstva, susjedima i prijateljima te upozoriti na čimbenike koji pridonose
15.	utvrditi postoje li razlike u zadovoljstvu poslom s obzirom na duljinu radnog staža i stručnu spremu odgojiteljica
16.	ispitivanje povezanosti između emocionalne kompetencije te obilježja vezanih uz posao: doživljaja sagorijevanja u radu te nekih karakteristika posla (percipirane socijalne podrške i mogućnosti kontrole na poslu)
17.	dobiti uvid u socijalnu podršku i neke aspekte roditeljstva djece s teškoćama u razvoju iz percepcije roditelja na području Dubrovačko-neretvanske županije
18.	prođublivanje spoznaja o podršci i pomoći dobivenoj od terapijskih pasa iz perspektive roditelja djece s teškoćama u razvoju
19.	ispitati vezu između roditeljskog osjećaja kompetentnosti i socijalne podrške bliskih ljudi s obzirom na roditeljski spol i razinu obrazovanja
20.	usporedba percepcije bliskih odnosa roditelja djece s teškoćama u razvoju i roditelja koji nemaju dijete s teškoćama u razvoju

U Tablici 6. prikazani su ciljevi istraživanja diplomskih radova u Repozitoriju UFRI i znanstvenih radova koji su pronađeni u bazi znanstvenih radova Hrčak, a ključnim riječima i tematikom su povezani s ovim radom.

Ciljevi istraživanja su usmjereni na ispitivanje spremnosti odgajatelja za primjenu vještina savjetovanja u radu s roditeljima, suradnje sa stručnim suradnicima i roditeljima te razlike u odnošenju prema roditeljima djece s teškoćama u razvoju i bez istih.

4.6. Mjerni instrumenti i način prikupljanja podataka

U Tablici 7. prikazani su mjerni instrumenti i načini prikupljanja podataka istraživanja obrađenih u ovom radu.

Tablica 7.: Mjerni instrumenti i način prikupljanja podataka

RB	Mjerni instrument					Način prikupljanja podataka		
	Upi/sk	A	I	AD	SP	Terensko	On	Komb
1.	1					1		
2.	1					1		
3.	1					1		
4.	1					1		
5.					1	1		
6.		1				1		
7.			1			1		
8.	1		1			1		
9.			1				1	
10.	1					1		
11.	1					1		
12.	1					1		
13.	-					-		
14.				1		1		
15.	1					1		
16.	1					1		
17.	1					1		
18.			1				1	
19.	1					1		
20.	1							1
N (%)	13 (65%)	1 (5%)	4 (20%)	1 (5%)	1 (5%)	16 (80%)	2 (10%)	1 (5%)

U Tablici 7. prikazani su mjerni instrumenti od kojih je 13 upitnika/skala, u 4 istraživanja korišten je intervju. Anketa, sustavno promatranje i analiza dokumentacije korišteni su u po jednom radu.

Način prikupljanja podataka: u 16 radova je provedeno terensko istraživanje, u 2 rada se istraživanje provodilo online, a u jednom radu je kombinirano terensko istraživanje sa online ispitivanjem uzorka. Prema navedenim podacima u većini objavljenih radova korištena je metoda upitnika/skala te su podaci u većini radova prikupljeni terenskim istraživanjem.

4.7. Nalazi istraživanja

U Tablicama 8. do 14. prikazani su nalazi pojedinog istraživanja s prikazom aritmetičke sredine i standardne devijacije na kumulativnom faktoru i pojedinim varijablama skala.

4.7.1. Prikaz nalaza istraživanja Debelić (2012)

U istraživanju Debelić (2012) korištene su tri skale. Na *Skali izvora kompetencija potrebnih za savjetovanje roditelja* odgajatelji su procjenjivali koliko im je redovito školovanje, ciljane edukacije, proučavanje stručne literature i životno iskustvo doprinjelo stjecanju kompetencija za savjetovanje na ljestvici od 1-u najmanjoj mjeri do 7-u potpunosti. Na *Skali karakteristika kvalitetnog savjetovatelja* odgajatelji su procjenjivali u kojoj mjeri im je potrebno posjedovati 18 poželjnih osobina za savjetovatelje, od 1-u najmanjoj mjeri do 7-u potpunosti.

Na trećoj *Skali kompetencija za savjetovanje odgajatelji* su procjenjivali u kojoj im je mjeri su im potrebne kompetencije za savjetovanje roditelja na ljestvici od 1-u najmanjoj mjeri do 7-u potpunosti. Skala sadrži sedam čestica: (1) *komunikacijske vještine odgajatelja*, (2) *vrijednosni sustav*, (3) *profesionalna znanja odgajatelja*, (4) *interes za roditelja*, (5) *sposobnos slušanja drugih*, (6) *pomoć u izražavanju i jasnijem prikazivanju situacije*, (7) *podržavanje i poticanje kreativnosti i samostalnosti roditelja*.

U Tablici 8. prikazani su nalazi istraživanja Debelić (2012).

Tablica 8. : Prikaz nalaza istraživanja Debelić (2012)

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Skala izvora kompetencija potrebnih za savjetovanje roditelja (Min=1, Max=7)		1-7	5,340 (0, 915)
	<i>Redovito školovanje</i>		4,25 (1,740)
	<i>Ciljane edukacije</i>		5,32 (1,396)
	<i>Proučavanje stručne literature</i>		5,56 (1,158)
	<i>Životno iskustvo</i>		6,20 (0,997)
Skala karakteristika kvalitetnog savjetovatelja (Min=1, Max=7)		4-7	5,959 (0,697)

Iz Tablice 8. vidljivo je da odgajatelji procjenjuju da im je životno iskustvo gotovo u potpunosti pridonijelo razvoju kompetencija za savjetovanje roditelja (M=6,20), u velikoj mjeri proučavanje stručne literature (M=5,56) i ciljane edukacije (M=5,32), i osrednje redovito školovanje (M=4,25).

U istom radu utvrđivale su se razlike u dobivenim rezultatima u odnosu na radni staž (Tablica 8.).

Tablica 9.. Dobivene razlike u o karakteristikama kvalitetnog savjetovatelja u odnosu na godine radnog staža

Karakteristika kvalitetnog savjetovatelja		M (SD)
Radni staž	<i>Radni staž do 5 godina</i>	5, 876 (0, 633)
	<i>Radni staž od 6 do 15 godina</i>	6, 047 (0, 577)
	<i>Radni staž od 16 i više godina</i>	5,949 (0, 788)

U istraživanju nisu utvrđene razlike u procjeni potrebnih karakteristika savjetovatelja među odgajateljima u odnosu na radni staž. Prema aritmetičkim sredinama više rezultate imaju odgajatelji s radnim stažom od 6 do 15 godina, zatim s više od 16 godina, te najmlađi, ali razlike nisu statistički značajne.

4.7.2. Prikaz nalaza istraživanja Srok (2012)

U istraživanju Srok (2012) korištene su dvije skale: (1) *Skala suradnje sa stručnim suradnicima* i (2) *Skala nedjelotvorne suradnje sa stručnim suradnicima*. *Skala suradnje sa stručnim suradnicima* sastoji se od 20 varijabli koje ispituju odgajateljeva mišljenja o suradnji sa stručnim suradnicima u radu s roditeljima. Odnosno ispituje se koliko često odgajatelji surađuju sa stručnim suradnicima te kako se time stvara partnerski odnos.

Skala nedjelotvorne suradnje sa stručnim suradnicima sastoji se od pet varijabli koje se odnose na načine suradnje sa stručnim suradnicima iz perspektive odgajatelja i djelotvornost iste.

U Tablici 10. prikazani su nalazi istraživanja Srok (2012).

Tablica 10.: Prikaz nalaza istraživanja Srok (2012)

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Skala suradnje sa stručnim suradnicima		1-5	
	<i>Kada mi je potrebna pomoć obratim se stručnim suradnicima</i>		3,96 (0,92)
	<i>Sličan vrijednosni sustav uvelike utječe na učestalost suradnje odgajatelja</i>		3,45 (0,96)
:	<i>Stručni suradnici:</i>		
	<i>Potpora su mi u radu</i>		3,47 (1,11)
	<i>Partneri su mi u radu</i>		3,49 (1,08)
	<i>Povremeno mi pomažu</i>		3,52 (1,08)
	<i>Pomažu mi savjetima</i>		3,67 (0,99)
	<i>Nude mi različitu literaturu</i>		3,23 (1,27)
	<i>Upućuju me na različite edukacije</i>		3,38 (1,30)
	<i>Uvijek su upoznati sa situacijom/problemima u skupini</i>		3,42 (1,10)
	<i>Sami iniciraju razgovor s roditeljima</i>		2,43 (0,92)
	<i>Potiču me na savjetovanje roditelja</i>		3,06 (1,05)
	<i>Organiziraju edukacije koje mi pomažu u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima</i>		3,38 (1,19)
	<i>Djeluju kao motivirajući faktor na učestalost savjetovanja roditelja</i>		2,85 (1,15)
	<i>Savjetovanje mi pomaže u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima</i>		4,19 (0,82)
	<i>Uključenost stručnih suradnika u savjetovanje roditelja pomaže mi u razvijanju partnerskih odnosa s istima</i>		3,77 (1,00)
Skala nedjelotvorne suradnje sa stručnim suradnicima		1-5	
	<i>Nedjelotvorna suradnja</i>		2,51 (0,89)
	<i>Radni staž do 5 godina</i>		2,46 (0,85)
	<i>Radni staž od 6 do 15 godina</i>		2,40 (0,84)

Iz Tablice 10. je vidljivo da je suradnja sa stručnim suradnicima procjenjena osrednjom ($M=3,50-3,90$), a gotovo u potpunosti se slažu da ($M=3,96$) se obraćaju stručnim suradnicima kada im je potrebna pomoć i da im savjetovanje pomaže u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima ($M=4,19$) .

Odgajatelji ne smatraju da stručni suradnici "Sami iniciraju razgovor s roditeljima" ($M=2, 43$).

4.7.3. Prikaz nalaza istraživanja Košeto (2013)

U Tablici 11. je prikazano pet skala: (1) *Skala izvora kompetencija*, (2) *Skala procijene zahtjevnosti samohranog roditeljstva*, (3) *Skala stavova prema samohranim roditeljima*, (4) *Skala zahtjevnosti razgovora s roditeljima* i (5) *Skala potrebnih znanja za savjetovanje roditelja*.

Skala izvora kompetencija obuhvaća četiri načina za stjecanje kompetencija koje su potrebne za savjetovanje samohranih roditelja (jednoroditeljske obitelji) i roditelja (dvoroditeljske obitelji). Kompetencije koje su obuhvaćene ovom skalom su: (1) *redovito školovanje (fakultet)*, (2) *ciljane edukacije*, (3) *proučavanje stručne literature* i (4) *životno iskustvo*. Tvrdnje su procjenjivane prema Likertovoj skali od 1- u najmanjoj mjeri do 5- u potpunosti se slažem.

Skala procijene zahtjevnosti samohranog roditeljstva sadrži varijable koje ukazuju na zahtjevnost samohranog roditeljstva u odnosu na dvoroditeljske obitelji te potrebu za pomoći od dvoroditeljskih obitelji. Slaganje s određenim tvrdnjama su ocjenjivali na skali Likertovog tipa od 1- uopće se ne slažem do 5- u potpunosti se slažem.

Skala stavova prema samohranim roditeljima sadrži 20 varijabli od kojih je devet korišteno u istraživanju. Ova se skala odnosi na posljedice samohranog roditeljstva koje su vidljive na djeci (pate, skreću s pravog puta, lošija emocionalna stabilnost itd.). Procjena tvrdnji vršena je skalom Likertovog tipa od 1- uopće se ne slažem do 5- u potpunosti se slažem.

Skala zahtjevnosti razgovora s roditeljima sadrži četiri varijable koje se odnose na razgovor o odgovornim postupcima roditelja prema djetetu te ujednačavanje istih kod oba roditelja. Skala je Likertovog tipa te je procjenjivano od 1- nisu zahtjevni do 5- izuzetno su zahtjevni.

Skala potrebnih znanja za savjetovanje roditelja se sastoji od tri varijable u okviru kojih odgajatelji ističu koja znanja su potrebna za savjetovanje jednoroditeljskih i dvoroditeljskih obitelji. Na Likertovoj skali procjenjivane su tvrdnje i to od 1- u najmanjoj mjeri do 5- u potpunosti potrebna.

U Tablici 11. prikazani nalazi istraživanja Košeto (2013).

Tablica 11.: Prikaz nalaza istraživanja Košeto (2013)

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Skala procjene podrške odgajatelja i stručnih suradnika		1-5	3,25 (0,85)
Skala zahtjevnosti samohranog roditeljstva		1-5	2,72 (1,03)
Skala stavova prema samohranim roditeljima		1-5	2,00 (0,90)
Skala zahtjevnosti savjetodavnog rada s roditeljima		1-5	2,65 (1,09)
Skala potrebnih znanja za savjetovanje roditelja		1-5	3,61 (0,82)

U Tablici 11. vidljivo je da je podrška odgajatelja i stručnih suradnika procjenjena kao osrednja ($M=3,25$) kao i zahtjevnost samohranog roditeljstva ($M=2,72$). Stavova prema samohranim roditeljima pokazuju niske rezultate ($M=2,00$). Zahtjevnost savjetodavnog rada s roditeljima procjenjena je također osrednje, a prema procjeni ispitanika potrebna su veća znanja za savjetovanje roditelja ($M=3,61$).

U Tablici 11. prikazane su razlike u rezultatima istraživanja Košeto (2013).

Tablica 11.: Razlike u rezultatima istraživanja Košeto (2013).

	1.	2.	3.1.	3.2.
	M (SD)			
Dob				
<i>Od 20 do 25 godina</i>	2,61 (1,21)	1,94 (0,94)	2,42 (1,27)	2,77 (0,98)
<i>Od 26 do 35 godina</i>	2,70 (1,00)	2,26 (0,68)	2,44 (1,32)	2,92 (1,07)
<i>Od 36 do 62 godine</i>	2,95 (0,75)			
Stručna sprema				
<i>Niža</i>	2,81 (0,89)	2,01 (0,73)	2,78 (0,89)	2,92 (0,97)
<i>Viša</i>	2,69 (1,08)	1,99 (0,97)	2,60 (1,08) ¹⁶⁾	2,71 (1,24)
Radni staž				
<i>0-5</i>	2,66 (1,15)	1,95 (1,02)	2,46 (1,22)	2,60 (1,29)
<i>6-32</i>	2,80 (0,87)	2,06 (0,74)	2,89 (0,87)	2,95 (0,99)
Bračni status				
<i>U braku</i>	2,86 (0,92)	2,01 (0,81)	2,73 (0,80)	2,91 (1,01)
<i>Nisu u braku</i>	2,61 (1,14)	1,90 (0,99)	2,57 (1,23)	2,61 (1,31)
Iskustvo savjetovanja roditelja				
<i>Ne</i>	2,26 (1,23)	1,76 (1,03)	2,41 (1,3)	2,56 (1,44)
<i>Da</i>	2,89 (0,94)	2,08 (0,85)	2,92 (0,96)	2,99 (1,04)
Iskustvo savjetovanja samohranih roditelja				
<i>Ne</i>	2,60 (1,14)	1,96 (1,02)	2,40 (1,21)	2,55 (1,30)
<i>Da</i>	2,85 (0,95)	2,03 (0,78)	2,92 (0,87)	2,98 (0,96)
Pomoć stručnih suradnika				
<i>Ne</i>	(0,68)	1,99 (0,67)	2,69 (0,9)	2,81 (1,02)
<i>Da</i>	2,78 (0,95)	1,98 (0,89)	2,86 (0,94)	3,06 (1,08)
Iskustvo provođenja nekih aspekata savjetodavnog rada				
<i>Ne</i>	2,60 (1,14)	2,06 (0,79)	2,65 (1,34)	2,76 (2,45)
<i>Da</i>	2,85 (0,92)	2,11 (0,87)	2,95 (0,96)	3,07 (2,89)
Pozitivno iskustvo u radu s roditeljima				

<i>Ne</i>	2, 78 (1, 11)	2, 24 (1, 06)	2, 73 (1, 15)	2, 93 (1, 16)
<i>Da</i>	2, 83 (0, 82)	2, 03 (0, 74)	2, 78 (0, 89)	2, 88 (1, 01)

Legenda: 1. Skala zahtjevnosti samohranog roditeljstva, 2. Skala stavova prema samohranim roditeljima, 3. Skala zahtjevnosti razgovora s roditeljima. 3.1.-Roditelji, 3.2.-Samohrani roditelji.

U Tablici 11. vidljivo je da je zahtjevnost razgovora sa samohranim roditeljima procijenjena osrednjom ($M=2,77$). U odnosu na dob odgajatelja rezultati procjene ne pokazuju statistički značajne razlike u rezultatima.

Prema stručnoj spremi odgajatelja zahtjevnost samohranog roditeljstva općenito kao i razgovor sa samohranim roditeljima pokazuje osrednje rezultate procjene ($M=2,92$).

Radni staž odgajatelja podijeljen u dvije kategorije pokazuje da odgajatelji sa 0-5 godina radnog staža osrednje procjenjuju zahtjevnost samohranog roditeljstva ($M=2,66$). Odgajatelji sa 6-32 godine radnog staža osrednje procjenjuju zahtjevnost razgovora sa samohranim roditeljima ($M=2,80$).

Odgajatelji koji su u braku osrednje procjenjuju zahtjevnost razgovora sa samohranim roditeljima i zahtjevnost samohranog roditeljstva općenito ($M=2,91$). Odgajatelji koji nisu u braku također osrednje procjenjuju prethodno navedene varijable ($M=2,61$).

U odnosu na iskustvo savjetovanja roditelja odgajatelji s iskustvom procjenjuju osrednje zahtjevnost razgovora s roditeljima ($M=2,92$) i zahtjevnost razgovora sa samohranim roditeljima ($M=2,99$).

Iste rezultate pokazuje procjena zahtjevnosti razgovora s roditeljima ($M=2,92$) prema iskustvu savjetovanja samohranih roditelja i procjena zahtjevnosti razgovora sa samohranim roditeljima ($M=2,98$).

Pomoć stručnih suradnika pri razgovoru sa samohranim roditeljima procijenjena je osrednjom ($M=3,06$) kao i pomoć istih u razgovoru s roditeljima ($M=2,86$). Procjena odgajatelja koji nemaju pomoć stručnih suradnika u razgovoru s

roditeljima (M=2, 40) i samohranim roditeljima (M=2, 55) također pokazuje osrednje rezultate

Prema iskustvu provođenja nekih aspekata savjetodavnog rada zahtjevnost razgovora s roditeljima (M=2, 95) i samohranim roditeljima (M=3, 07) pokazuje osrednje rezultate.

Odgajatelji bez pozitivnog iskustva s roditeljima (M=2, 93) osrednje procjenjuju zahtjevnost razgovora sa samohranim roditeljima kao odgajatelji s pozitivnim iskudtvom rada sa samohranim roditeljima (M=2, 88).

4.7.4. Prikaz nalaza istraživanja Babić (2015)

U istraživanju Babić (2015) korištene su četiri skale: (1) *Skala motiva sudjelovanja u stručnom usavršavanju*, (2) *Skala samopercipiranog značaja uključivanja i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima*, (3) *Skala procjene uključenosti i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima* i (4) *Skala razloga nedovoljne suradnje s odgajateljima*.

Skala motiva sudjelovanja u stručnom usavršavanju se sastojala od čestica koje označavaju razloge stručnog usavršavanja ispitanika koji su svoj stupanj slaganja s pojedinim tvrdnjama procjenjivali na skali Likertovog tipa koja ima 5 stupnjeva. Stupnjevi se kreću od 1- uopće ne do 4- u potpunosti.

Zatim je korištena *Skala samopercipiranog značaja uključivanja i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima* u kojoj su stručni suradnici trebali procijeniti značaj uključivanja odgajatelja u rad s roditeljima. Bilo je ponuđeno nekoliko različitih vrsta suradnje s roditeljima te je skala bila Likertovog tipa, a stručni suradnici su procjenjivali kroz 5 stupnjeva; od 0- uopće nije značajno do 4- izuzetno značajno.

Treća skala je *Skala procjene uključenosti i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima* je slična kao i prethodna skala. Obje su uključivale 7 vrsta suradnje s roditeljima te su procjenjivale isto. Skala je također bila Likertovog tipa, a kroz 5 stupnjeva se procjenjivalo od 0- uopće nisam uključen/na do 4- u najvećoj mogućoj mjeri sam uključen/na.

Posljednja skala je *Skala razloga nedovoljne suradnje s odgajateljima* koja uključuje pet čestica s mogućim ograničenjima u suradnji odgajatelja i stručnih suradnika u savjetovanju roditelja. Stručni suradnici su procjenjivali na Skali Likertovog tipa koja ima pet stupnjeva od 0- uopće se ne slažem do 4- u potpunosti se slažem.

U Tablici 12. prikazani su nalazi istraživanja Babić (2015).

Tablica 12.: Prikaz nalaza istraživanja Babić (2015).

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Skala motiva sudjelovanja u stručnom usavršavanju (Min=0, Max=4)		2-4	2, 78 (0, 83)
Skala samopercipiranog značaja uključivanja i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima (Min=0, Max=4)		1-4	2, 36 (0, 65)
Skala procjene uključenosti i suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima (Min=0, Max=4)		0-4	2, 23 (0, 80)
	<i>Značajnost uključivanja stručnih suradnika u suradnju s odgajateljima pri različitim oblicima suradnje s roditeljima</i>		2. 36 (0.65)
	<i>Stvarno uključivanje stručnih suradnika u suradnju s odgajateljima pri različitim oblicima suradnje s roditeljima</i>		2, 23 (0, 80)
Skala razloga nedovoljne suradnje s odgajateljima (Min=0, Max=4)		0-4	3,40 (1,65)
Skala razvijenih vještina odgajatelja za savjetovanje roditelja		1-9	
	<i>Prema Vašoj procjeni, koliko odgajatelja ima razvijene vještine za savjetovanje roditelja</i>		4, 67 (1, 89)

Iz Tablice 12. je vidljivo da su ispitanici osrednje (M=2, 36) procijenili značajnost uključivanja stručnih suradnika u suradnju s odgajateljima u određenim oblicima suradnje s roditeljima, ali isto tako je stvarno uključivanje stručnih suradnika u suradnju s odgajateljima pri radu s roditeljima osrednje je procijenjeno (M=2, 23).

Pri procjeni količine razvijenosti odgajateljevih vještina za savjetovanje roditelja vidljiv je osrednji rezultat. (M=4,67).

4.7.5. Prikaz nalaza istraživanja Mikelić (2015)

U ovom je istraživanju korišten upitnik koji je uključivao 10 čestica kojima se ispitivala funkcija savjetovanja i suradnje roditelja te važnost navedenog za rad s djecom. Prve tri čestice obuhvaćaju educiranost za prvenstveno suradnju s roditeljima, provođenje savjetovanja i oblike i vrste edukacija. Sljedeće tri obuhvaćaju način i mjeru u kojoj se događa suradnja s roditeljima i odgajateljima, savjetovanje te koliko su oni zadovoljni odazivom roditelja. Zadnja čestica obuhvaća procjenu odgajatelja o tome koliko suradnja i savjetovanje doprinose različitim aspektima života i rada samih odgojno-obrazovnih ustanova.

U Tablici 13. prikazani nalazi istraživanja Mikelić (2015).

Tablica 13.: Prikaz nalaza istraživanja Mikelić (2015).

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Osnovni deskriptivni statistički parametri za prosječan mjesečni utrošak sati odgajatelja na suradnju i savjetovanje			
	<i>Utrošeni sati</i>	1-37	8, 35 (7, 23)
Osnovni deskriptivni statistički parametri za stupanj slaganja odgajatelja s tvrdnjom o redovitom roditeljskom odazivu na suradnju			
	<i>Uključenost roditelja</i>	2-6	4, 17 (1, 23)
Osnovni deskriptivni statistički parametri za stupanj slaganja odgajatelja s tvrdnjom o doprinosu suradnje i savjetovanja za različite aspekte života i rada dječjeg vrtića			
	<i>Odgojno-obrazovni rad</i>	4-6	5, 64 (0,62)
	<i>Djetetov razvoj</i>	5-6	5, 87 (0, 33)
	<i>Osobni profesionalni razvoj odgajatelja</i>	4-6	5, 56 (0, 59)
	<i>Razvoj roditelja i roditeljske uloge</i>	3-6	5, 46 (0,82)

Iz Tablice 13. je vidljivo da je procijenjeno 8 sati mjesečno (M=8, 35) za suradnju i savjetovanje. Odgajatelji u velikoj mjeri (M=4, 17) procjenjuju uključenost roditelja u odnosu na odaziv za suradnju.

Doprinos savjetovanja i suradnje različitim aspektima života i rada dječjeg vrtića je procijenjen na sljedeći način: suradnja i savjetovanje roditelja i odgajatelja gotovo u potpunosti (M=5, 87) pridonose dječjem razvoju, suradnja odgajatelja i roditelja u velikoj mjeri (M=5, 64) pridonosi odgojno-obrazovnom radu. Osobni profesionalni razvoj odgajatelja (M=5, 56) i razvoj roditelja i roditeljske uloge (M= 5, 46) u velikoj mjeri doprinose suradnji i savjetovanju u dječjem vrtiću.

4.7.6. Prikaz nalaza istraživanja Vrsalović Nardelli (2019)

U istraživanju su korištene dvije skale: (1) *Skala percipirane podrške* i (2) *Skala stavova roditelja prema savjetodavnoj podršci odgajatelja*. Prva skala se sastojala od četistica koje su bile razvrstane u dvije dimenzije od kojih je jedna podrška odgajatelja, a druga podrška stručnih suradnika. U okviru skale Likertovog tipa procjenjivalo se na skali od 1-5 pri čemu je 1- uopće ne, a 5- u potpunosti.

Sljedeća skala (*Skala stavova roditelja prema savjetodavnoj podršci*) se sastojala od pet četistica u okviru kojih su procjenjivane profesionalne kompetencije odgajatelja potrebne za savjetovanje roditelja pri odgoju djeteta. Također je procjena vršena na skali Likertovog tipa koja je imala pet stupnjeva od kojih je 1- uopće se ne slažem, a 5- u potpunosti se slažem.

U tablici 14 prikazani su rezultati aritmetičke sredine i standardne devijacijske skale i varijabli u istraživanju Vrsalović Nardelli (2019).

Tablica 14. Prikaz nalaza istraživanja Vrsalović Nardelli (2019)

Skala	Dimenzije/ Varijable	Min-Max	M (SD)
Skala izvora kompetencija potrebnih pri savjetovanju roditelja i samohranih roditelja			
	<i>Podrška odgajatelja</i>	1-5	4,46 (0,845)
	<i>Podrška stručnih suradnika</i>	1-5	3,74 (1,428)
Skala stav roditelja prema savjetodavnoj podršci		1-5	4,28 (0,619)
Skala mišljenja roditelja o utjecaju obrazovanja na stručne kompetencije odgajatelja			
	<i>Razina obrazovanja odgajatelja utječe na kvalitetu pružanja savjetodavne podrške</i>	1-5	3,80 (1,227)
	<i>Stručniji su odgajatelji sa višom razinom obrazovanja</i>	1-5	3,19 (1,227)
	<i>Stručni suradnici kompetentniji su pružati savjetodavnu podršku roditeljima</i>	1-5	3,34 (1,038)

Iz Tablice 14. vidljivo je da roditelji gotovo u potpunosti (M=4,46) procjenjuju da odgajatelji pružaju adekvatnu podršku roditeljima, dok je za stručne suradnike procijenjeno pružanje podrške roditeljima u velikoj mjeri (M=3, 74).

U okviru *Skale mišljenja roditelja o utjecaju obrazovanja na stručne kompetencije odgajatelja* procijenjeno je da razina obrazovanja odgajatelja u velikoj mjeri (M=3, 80) utječe na samu kvalitetu pri pružanju savjetodavne podrške. Također je istaknuto da su stručni suradnici u velikoj mjeri (M=3,34) kompetentniji za pružanje savjetodavne podrške roditeljima od odgajatelja, a roditelji smatraju da su odgajatelji sa višom razinom obrazovanja u većoj mjeri stručniji od onih sa nižom razinom obrazovanja.

5. ZAKLJUČAK

Savjetodavna podrška dio je rada odgajatelja za koji odgajatelji nemaju osigurane sadržaje u studijskim programima preddiplomskog studija. Na Učiteljskom fakultetu u Rijeci postoji izborni kolegij Savjetovanje koji daje osnovne informacije o primjenama savjetodavnih vještina u radu s roditeljima. Odgajatelj stjecanjem osnovnih znanja o primjenama vještina savjetovanja može pomoći roditelju u rješavanju određenog problema te ostvarivanju i izgradnji zajedničke suradnje.

Sustavnim pregledom literature cilj je prikazati radove na temu odgajateljske percepcije savjetodavne podrške roditeljima. Za navedeni cilj korišteni su radovi pronađeni u u Repozitoriju Učiteljskog fakulteta u Rijeci i bazi znanstvenih radova Hrčak za razdoblje od 2011. do 2020. godine.

Analizirani podaci iz istraživanja Debelić (2012) pokazuju da je spremnosti odgajatelja za primjenu vještina savjetovanja uvelike pridonijelo životno iskustvo, edukacije i proučavanje stručne literature.

Nalazi istraživanja Srok (2012) pokazuje razliku u odnosu na odgajatelje i stručne suradnike pri čemu odgajatelji traže pomoć stručnih suradnika kada im je potrebna u radu s roditeljima, a stručni suradnici ne iniciraju sami razgovor s roditeljima već se istom prikuljučuju na zahtjev odgajatelja.

Analiza podataka iz istraživanja Košeto (2013) ne pokazuje značajnu razliku u zahtjevnosti razgovora s roditeljima i samohranim roditeljima u odnosu na različite nezavisne varijable.

Nalazi istraživanja Babić (2015) ukazuju na osrednje uključivanje stručnih suradnika u rad s roditeljima te se odgajateljeve vještine savjetovanja također osrednje procjenjuju.

U istraživanju Mikelić istaknuto je da odgajatelji provode 8 sati mjesečno na suradnju i savjetovanje te da se roditelji često uključuju u odgojno-obrazovni rad što uvelike pridonosi dječjem razvoju i odgojno-obrazovnom radu općenito.

Analizom nalaza istraživanja Vrsalović Nardelli (2019) vidljivo je da odgajatelji u znatno većoj mjeri roditeljima pružaju adekvatnu podršku u odnosu na stručne

suradnike. Razina obrazovanja odgajatelja prema navedenim nalazima istraživanja procjenjuje se vrlo važnom pri pružanju savjetodavne podrške roditeljima, no stručni suradnici se procjenjuju kompetentnijima u pružanju iste.

Prema prethodno navedenom odgajatelji su stručne osobe koje roditeljima pružaju adekvatnu podršku, no potrebne su im edukacije putem kojih će svoje znanje podići na višu razinu i time roditeljima pomoći u rješavanju postojećih problema.

6. LITERATURA

1. Bronfenbrenner, Urie (1994), »*Ecological Models of Human Development*«, Inter-national Encyclopedia of Education, Oxford, god. 3, sv. 2., str. 1643–1647.
2. Čepić, R. i Krstović, J. (2008). *Cjeloživotno učenje i organizacije koje uče za održivu budućnost – izazovi i pitanja*. In *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj*. Plitvice: Učiteljski fakultet u Rijeci
3. Darling, N. (2007): *Ecological Systems Theory: The Person in the Center of the Circles*, in *Research in Human Development*, London: Routledge.
4. *Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe*, 2008. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske
5. Grujić Sokač, B. (2019). *Analiza mogućnosti primjene Bronfenbrennerove ekološke teorije u analizi okruženja organizacije*. Sveučilište u Zagrebu. Učiteljski fakultet Zagreb.
6. Hackney, H. L., Cormier, S. (2012). *Savjetovatelj – stručnjak: procesni vodič kroz pomaganje*. Zagreb: Naklada Slap.
7. Janović, M i suradnice (2014). *Pomozimo im rasti*. Zagreb: Golden marketing Tehnička knjiga
8. Jančić –Holcer, J. (2007). *Uspješan roditelj, uspješno dijete*. Zagreb: Naklada Nika.
9. Janković J. (1997). *Savjetovanje-nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.
10. Janković, J. (2004). *Savjetovanje: psihodinamski pristup*. Zagreb: Etcetera.
11. Jeić, M., Smiljanić, M. i Kuljašević, K. (2013). *Suradnja vrtića s roditeljima – primjeri dobre prakse. Dijete, vrtić, obitelj, 19 (72), 4-6*. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/145491>
12. Keele University, “*Guidelines for performing Systematic Literature Reviews in Software Engineering*“, EBSE Technical Report, Version 2.3, 2007. Preuzeto s 05.04.2021.

13. *Konvencija o pravima djeteta.* (2001). Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
14. Kordić K. (2013). *Komunikacijske vještine odgajatelja u savjetovanju roditelja.* Sveučilište u Rijeci. Učiteljski fakultet u Rijeci.
15. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice.* Zagreb: Element.
17. Maleš, D., Stričević, I. i Ljubetić, M. (2010). *Osposobljavanje budućih pedagoga za rad s roditeljima.* Život i škola : Časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, 56(24), 35–44.
18. Milanović, M i suradnice (2014). *Pomozimo im rasti.* Zagreb: Golden marketing. Tehnička knjiga.
19. Mlinarević V. i Tomas S. (2010). *Partnerstvo roditelja i odgojitelja-čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta.* Učiteljski fakultet u Osijeku
20. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2015). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Republika Hrvatska
21. Nenadić-Bilan, D. i Zloković, J. (2015). *UČESTALOST I OBLICI PARTNERSTVA IZMEĐU RODITELJA I ODGOJITELJA.* *Magistra Iadertina*, 10. (1.), 65-78. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/154215>
22. Prodanović, L. (1980). *U čemu, kad, kako... sarađivati s roditeljima u predškolskoj ustanovi.* Beograd: IŠRO "Privredno finansijski vodič".
23. Rečić, M (2007). *Mala škola roditeljstva: Priručnik za stručne suradnike u osnovnoj školi.* Đakovo: Tempo d.o.o.
24. Resman, M. (2000). *Savjetodavni rad u vrtiću i školi.* Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
25. Rizvan D. (2019). *Suradnja obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.* Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
26. Skočić Mihić, S., Blanuša Trošelj, D., Katić, V. (2015). *Odgojitelji predškolske djece i savjetodavni rad s roditeljima.* *Napredak.* 156 (4). 385-400
27. Slana, J. (2005). *Savjetodavni rad odgajatelja u učeničkom domu.* Život i škola, 13(1), 79 – 85. Pribavljeno 10.05. 2013., sa

[http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:IROCFPKUQ8YJ:hrca
k.srce.hr/25273+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hr](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:IROCFPKUQ8YJ:hrca
k.srce.hr/25273+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hr)

28. Sommer, D., Pramling Samuelsson, I., Hundeide, K. (2010). *Child perspectives and children's perspectives in theory and practice*, New York: Springer

29. Srok, N. i Skočić Mihić, S. (2012). *Odgajatelji i stručni suradnici u savjetodavnoj ulozi. Dijete, vrtić, obitelj*, 18 (70), 19-21. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/123767>

30. Vaniček, A. (2018). *Podrška roditeljstvu i stavovi roditelja o podršci*. Sveučilište u Zagrebu. Učiteljski fakultet.

31. Vasta, Ross; Haith, Marshall M.; Miller, Scott A. (2005), *Dječja psihologija: mo-derna znanost*, Jastrebarsko: Naklada Slap.

32. Visković, I. i Višnjic Jevtić, A. (2017). *Mišljenje odgajatelja o mogućnostima suradnje s roditeljima*. Croatian Journal of Education, 19 (1), 117-146. <https://doi.org/10.15516/cje.v19i1.2049>

33. Woodhead, M. (2006). *Changing perspectives on early childhood: theory, research and policy*, UNESCO.